



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 267/07-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 1. októbra 2007 predbežne prerokoval sťažnosť J. R., P., zastúpenej advokátom JUDr. J. K., P., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 210/97, ako aj postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Co 1/2006 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. R. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. augusta 2007 doručená sťažnosť J. R. (ďalej len „sťažovateľka“), v ktorej prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu namietala porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní

vedenom pod sp. zn. 12 C 210/97 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Co 1/2006.

Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľka podala 18. júna 1997 okresnému súdu žalobu na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Konanie bolo vedené pod sp. zn. 12 C 210/97. Okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 12 C 210/97-238 zo 7. novembra 2005. Toto rozhodnutie súdu prvého stupňa napadol, pokiaľ ide o výroky týkajúce sa merita veci, L. R. (ďalej len „žalovaný“). Sťažovateľka (ako žalobkyňa v označenom konaní) napadla odvolaním výroky týkajúce sa povinnosti zaplatiť trovy konania a súdny poplatok. O podaných odvolaniach rozhodoval Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 26/06, ktorý uznesením č. k. 6 Co 26/06-314 z 27. júna 2007 potvrdil rozsudok okresného súdu zo 7. novembra 2005 v časti napadnutej odvolaním sťažovateľky a konanie o odvolaní podanom žalovaným zastavil z dôvodu jeho späťvzatia. V priebehu konania pred odvolacím súdom sťažovateľka namietala nesprávne vyrubenie súdneho poplatku za podané odvolanie a podaním zo 6. marca 2006 požiadala aj o „oslobodenie od súdneho poplatku za tento úkon“. Odvolací súd uznesením č. k. 6 Co 26/06-292 z 13. marca 2006 nepriznal sťažovateľke oslobodenie od povinnosti zaplatiť súdny poplatok za podané odvolanie, proti čomu podala 31. marca 2006 odvolanie. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Co 1/2006 zo 14. mája 2007 konanie v uvedenej veci zastavil podľa § 104 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku z dôvodu, že nie je funkčne príslušný na rozhodovanie o sťažovateľkou podanom odvolaní. Uznesenie najvyššieho súdu zo 14. mája 2007 bolo právnenému zástupcovi sťažovateľky doručené 8. júna 2007.

Podľa sťažovateľky dochádzalo v konaní vedenom okresným súdom „od samotného začiatku“ k zbytočným prietahom, o čom svedčí aj skutočnosť, že prvé pojednávanie vo veci sa uskutočnilo až 24. februára 1999. K zbytočným prietahom však podľa nej dochádzalo aj v „ďalších štádiách konania“, čo sa prejavilo napríklad v dlhých časových odstupoch medzi nariadenými termínmi pojednávania. Okresný súd rozhodol vo veci až rozsudkom zo 7. novembra 2005. Neefektívnosť postupu najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Co 1/2006 namietala sťažovateľka argumentujúc, že po predložení podkladov ohľadne jej majetkových a zárobkových pomerov na základe výzvy najvyššieho súdu tento potreboval

trinásť mesiacov na rozhodnutie o zastavení konania z procesných dôvodov (nedostatok vecnej príslušnosti).

Sťažovateľka sa obrátila na ústavný súd (sťažnosť z 13. augusta 2007 bola podaná na poštovú prepravu 15. augusta 2007) žiadajúc vyslovenie porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 210/97, ako aj postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Co 1/2006, priznanie finančného zadosťučinenia v sume 500 000 Sk a priznanie náhrady trov konania pred ústavným súdom.

II.

1. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné sťažnosti alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní

odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj sťažnosť, ktorá je zjavne neopodstatnená.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci, proti ktorému sťažnosť smeruje, nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva označeného sťažovateľom pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán (v danom prípade všeobecný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, II. ÚS 76/06).

Ústavný súd je podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáha. Ústavný súd teda môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (čl. 2 ods. 2 ústavy). Konanie pred ústavným súdom je navyše ovládané princípom dispozitívnosti, ktorý vylučuje, aby ústavný súd zapájal do konania o sťažnosti iný všeobecný súd bez výslovného návrhu sťažovateľa.

Týmito pravidlami sa ústavný súd riadil aj pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľky. V danom prípade to znamenalo, že ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť iba v rozsahu sťažovateľkou namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 210/97 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Co 1/2006.

2. Z obsahu sťažnosti a z pripojených príloh (predovšetkým z kópií príslušných rozhodnutí okresného súdu, odvolacieho súdu a najvyššieho súdu v sťažovateľkou označených konaniach s vyznačenými dátumami nadobudnutia právoplatnosti,

resp. ich doručenia účastníkom konania) je zrejmé, že v právnej veci sťažovateľky sp. zn. 12 C 210/97 rozhodol okresný súd rozsudkom zo 7. novembra 2005. V časti týkajúcej sa merita veci nadobudol tento rozsudok právoplatnosť 1. februára 2006 a v časti týkajúcej sa výrokov napadnutých odvolaním sťažovateľky sa tak stalo 18. júla 2007 na základe potvrdzujúceho uznesenia odvolacieho súdu č. k. 6 Co 26/06-314 z 27. júna 2007. O odvolaní sťažovateľky proti uzneseniu odvolacieho súdu č. k. 6 Co 26/06-292 z 13. marca 2006, týkajúcom sa žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov, rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Co 1/2006 zo 14. mája 2007, ktoré nadobudlo právoplatnosť dorúčením právnomu zástupcovi sťažovateľky 8. júna 2007.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. III. ÚS 20/00, II. ÚS 12/01, IV. ÚS 37/02, III. ÚS 172/05) sa ochrana základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušenie základného práva označenými orgánmi verejnej moci ešte trvalo. Ak v čase, keď došla sťažnosť ústavnému súdu, už nedochádza k porušovaniu označeného základného práva, ústavný súd sťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Vychádza pri tom z toho, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci. K odstráneniu právnej neistoty dochádza právoplatným rozhodnutím vo veci.

V súvislosti s uvedeným ústavný súd opakovane judikoval, že jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je v prípadoch, keď sa ňou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcejmu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 138/04).

Meritórne konanie o námietke porušenia základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy je účelné a v zásade prípustné v prípade, že takýmto konaním by ústavný súd bol spôsobilý odstrániť stav právnej neistoty vyvolaný zbytočnými prietáhmi. V prípade, že sťažovateľke už bolo doručené právoplatné rozhodnutie daného štátneho orgánu, takáto možnosť zo zrejmých dôvodov neexistuje (obdobne napr. I. ÚS 235/03).

V čase podania sťažnosti ústavnému súdu, t. j. 15. augusta 2007, už bol odstránený stav právnej neistoty, v ktorom sa sťažovateľka nachádzala pred právoplatným skončením konaní vedených okresným súdom pod sp. zn. 12 C 210/97 a najvyšším súdom pod sp. zn. 1 Co 1/2006. Obe označené konania boli právoplatne skončené a k porušovaniu označeného základného práva sťažovateľky už nedochádzalo. Okresný súd ani najvyšší súd už nemohli žiadnym ústavne relevantným spôsobom ovplyvniť priebeh konania, prípadne prietahy v ňom. Tento stav viedol ústavný súd so zreteľom na podstatu a účel základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov k záveru, že sťažnosť sťažovateľky je zjavne neopodstatnená (m. m. IV. ÚS 219/03, II. ÚS 1/05).

Ústavný súd v nadväznosti na to podotýka, že proti porušovaniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sa sťažovateľka mohla brániť (do právoplatného skončenia označených konaní vedených okresným súdom a najvyšším súdom) podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Na základe uvedených dôvodov ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. októbra 2007